

ՀԱՅ ԱՒԵՏԱՐԱՆԱԿԱՆ ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Երկրորդական բաժինի 10-րդ դասարան

2015 – 2016 տարեշրջան

Հայ գրականության դասանիւթերու բովանդակութեան պատկեր

Դասագիրք՝ «Հայ Կեանք Ու Գրականութիւն»

Հեղինակ՝ Յ. Քիրքճեան:

Ուսուցչուհի՝ Անի Պիլալեան

<u>Բովանդակութիւն</u>	<u>Դասաւանդման նպատակակէտեր</u>
<p><u>ՎԵՐԼՈՒԾԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ</u></p> <p>«Ճակատագրէն Չվախցող Մարդ Մը»</p> <p>Աւետիս Ահարոնեան</p>	<p>-Կը ներկայացնէ կովկասեան հայաստանի սահմանամերձ մէկ գիւղի կեանքէն պահ մը:</p> <p>-Անդրադառնալ Աւետիս Ահարոնեանի լեզուի թելադրական ուժին, որ անգուգական գործիք մըն է մթնոլորտ ստեղծելու:</p> <p>-Հատուածին հերոսը՝ լեռնցի գիշերապահը կը զանազանուի իբրեւ գլխաւոր կերպար եւ իբրեւ ճակատագիրը անտեսող գերմարդ մը:</p>
<p>«Արինոտ Թթխմոր»</p> <p>Աւետիս Ահարոնեան</p>	<p>-Պատմել որ գիւղացի՝ Դաւիթը մատնութիւն ըրած է:</p> <p>-Թափանցել մատնիչ Դաւիթի ներաշխարհը, որ սոսկում կ'ապրի իր կատարած վատ արարքին համար: Պատմուածքին մէջ կը հետեւինք մարդկային ընկերութենէ ու մարկայնութենէ Դաւիթի վտարումը:</p>

<p>«Աղանիները»</p> <p>Վահան Թոթովենց</p>	<p>-Ներկայացնել աւանդական կենցաղի երեւութական մէկ հակասութիւնը՝ վերաբերումը աղանիներու հանդէպ:</p> <p>-Գիտնալ որ աղանիները եթէ մէկ կողմէ անմեղութեան, գեղեցկութեան խորհրդանիշ են. ապա միւս կողմէ վախի առարկայ են, դժբախտութեան աղբիւր:</p> <p>-Թափանցել խորը, հասկնալ որ Թոթովենց անուղղակիօրէն կը դատապարտէ բախտախաղի մոլիներ յիշեցնող անձեր, որոնք իրենց կէտանքը կ'ապրին ատելութիւններով, արիւնալի բախումներով:</p> <p>-Հասկնալ որ աղանին իր դրական եւ ժխտական երեւոյթներով մարդն է որ կը ներկայացնէ: Մարդ արարածը որ չարի եւ բարիի անքակտելի խառնուրդ մըն է:</p>
<p>«Պատ»</p> <p>Զարեհ Խրախունի</p>	<p>-Նկատել որ այս քերթուածը կը բերէ պոլսահայ նոր բանաստեղծութեան մէկ այլ դիմագիծ:</p> <p>-Գիտնալ որ այս բանաստեղծութիւնը առնուած է Զարեհ Խրախունիի «Քար» հատորէն:</p> <p>-Նկատել որ գիւղը տխուր մօտեցումով կը յիշեցնէ որ մարդ արարած ենթակայ է իր ճակատագրին եւ շատ անգամ, մենք զոհը կը հանդիսանանք այդ ճակատագրին:</p> <p>-Մատնանշել որ այս հարցը մարդկային մնայուն հարցադրում մըն է:</p>

<p>«Միջոյին երազը»</p> <p>Համաստեղ</p>	<p>-Ներկայացնել ընկերային պատշաճումի անկարող տիպար՝ Միջօն:</p> <p>– Երկխօսութեան ընդմէջէն կը նկատենք, որ ան դպրոցէն փախած է, մօրը եւ տան կարիքներուն անտարբեր, երազող գիւղացի պատանի մըն է: Բացատրել սիրահարած պատանիի մը հոգեվիճակը:</p>
<p>«Խնդացնող Հիւրը Եւ Որբերը»</p> <p>Անդրանիկ Ծառուկեան</p>	<p>-Բացատրել «Մանկութիւն Չունեցող Մարդիկ» ինքնակենսագրական վեպին գրուելուն դրդապատճառները: Ծառուկեան կը պատմէ որք մանուկի իր կեանքէն: «Դպրոց»-՝ որբանոցն է, «Հայրիկ»-ը՝ որբանոցի տնօրէնը, «Մայրիկ»-ը՝ վերակացուն:</p> <p>Տեղահանութենէ վերապրած մանուկներու մանկութիւնը տխուր էր, որովհետեւ անոնք ապրեցան կէս-մերկ, կէս-անօթի, գուրգուրանքէ գուրկ:</p> <p>-Մեկնաբանել որ «հիրին»՝ երուանդ Օտեանին այցը անհասկնալի դրուագ մը կը կազմէ մանուկներուն համար քանի որ-կ՝ ըսուի-«միշտ խնդացող եւ խնդացնող մէկն է, եւ նուէրներ բերած է իրենց:</p>
<p>«Օրհնութիւն»</p> <p>Դանիէլ Վարուժան</p>	<p>Մատնանշել որ այս բանաստեղծութիւնը հայրենական ու մարդկային արժէքներու իսկական գումար մը կը կազմէ:</p> <p>-Փոխանցել որ նահապետական տան պետին օրհնութեան խօսքն է անիկա՝ իր ընտանիքին անդամներուն ուղղուած:</p> <p>-Հասկնալ ու եզրակացնել որ անիկա ամբողջ ազգի մը ձգտումներուն, երազներուն գոյնը, որակը կ՝արտացոլէ:</p>

<p>«Պատանիի յուշ եւ երազանք»</p> <p>Վազգէն Շուշանեան</p>	<p>-Բացատրել որ հերոսը կը պատմէ առաջին դէմքով՝ ի՛ր մասին, իր ներկայէն մեկնելով՝ իր անցեալին մասին:</p> <p>-Գողտրիկ սիրոյ պահ մը կը նկարագրէ:</p> <p>-Իր երազը հեքիաթներու մէջ կը գտնէ:</p> <p>-Գիտնալ որ Շուշանեան կ'ապրի մխիթարող երազանք մը, գոյատեւելու որքանոցի ահաւոր տառապանքի, զրկանքի մթնոլորտէն դուրս ելլելու:</p>
<p>«Գաղթականները»</p> <p>Շահան Շահնուր</p>	<p>-Նշել որ այս պատմուածքը առնուած է Շահնուրի «Յարալէզներու Դաւաճանութիւնը» գործէն: Այստեղ կը պատկերուի իրենց ծննդավայր Պոլիսէն հեռացող գաղթականներ:</p> <p>-Բացատրել որ Շահնուրի արձակը պատկերաւոր է եւ ինքնատիպ:</p>
<p>«Արշակ Զօպանեան»</p> <p>Նշան Պէշիկթաշլեան</p>	<p>-Գիտնալ որ Արշակ Զօպանեանի կենսագական այս տուեալները կը պատկանին Նշան Պէշիկթաշլեանի գրիչին:</p> <p>-Ընդգծել որ անիկա առնուած է «Օտարանկարներ» վերնագրուած հեղինակին յաջողագոյն գիրքէն:</p> <p>-Ճշդել որ անիկա կենսագրա-երգիծական դիմանկարներու շարք է՝ ինչպէս Յակոբ Պարոնեանի «Ազգային Ջոջեր»-ը կամ Երուանդ Օտեանի «Ծանօթ Դէմքեր»-ը:</p> <p>-Բաղդատելով՝ Նշան Պէշիկթաշլեանի մօտ բարոյական դասի կշիռը նուազ զգալի է՝ քան Պարոնեանի: Իսկ տիպարներու շարադրանքը յաճախ կը պահէ օտեանական հեզանքին ներող ժպիտը:</p>

-Նշել որ երգիծաբան՝ Նշան Պեշիկթաշլեան իբր նախանիւթ կը գործածէ իր հերոսներու կենսագրական տուեալները, անշուշտ ճոխացնելով երեւակայական տարրերով:

-Նկատել որ սուր տեսողութեան մը կողքին՝ հոս կը տեսնենք երգիծաբանին լեզուական անվիճելի շնորհը: Ան իր երգիծանքը կը բանաձեւէ սրախօսութեամբ, լեզուական նրբութիւններով, բառիմաստներու պերճախօս, համեղ խաղերով: